AB november 2025
Eerste termijn OPH

Voorzitter, collega's, inwoners,

Primair de basis op orde. Dat zijn dikwijls gelezen en uitgesproken woorden uit de koker van het College van Heerlen.
Echter, over de inhoud van wat 'basis' is, verschilt de OPH van mening met dit College.

Het verschil is simpel. De coalitie kiest primair voor stenen en cultuur; OPH kiest mensen en wijken. De basis op orde betekent voor ons: leefbaarheid, veiligheid, sociale cohesie mede door een bloeiend verenigingsleven en een fatsoenlijk, robuust ouderenbeleid. Als we die prioriteiten niet waarmaken, zijn alle mooie plannen eromheen decorstukken. Vandaag vraag ik om keuzes die houdbaar zijn— maatschappelijk én financieel.

Sinds 2024 is veertig procent gekort op het Buurtgericht Werk. Dat heet dan "efficiënter", maar in de praktijk breekt het de ruggengraat van onze wijken. Vrijwilligers en buurtteams hebben jarenlang netwerken opgebouwd; door deze korting vallen initiatieven stil, haken vrijwilligers af en neemt het onveiligheidsgevoel toe. Dat is de realiteit op straat, de dagelijkse praktijk voor bewoners. Wilt u nu echt bezuinigen op het aantal buurtinitatieven, de bijdrage aan de buurtorganisaties en minder ambtelijke steun? Wat ons betreft gebeurt dat niet. Daarom wil de OPH dat het college de verdere korting op Buurtgericht werk, schrapt en het budget ten minste terugbrengt naar het niveau van 2025. Wij doen dat dmv het indienen van een amendement.

Voor Burgerparticipatie is in de begroting €100.000 euro opgenomen voor het komende jaar. Vraag is waarop dit karige bedrag is gebaseerd?

Het is de ambitie van de OPH om echt werk te maken van burgerparticipatie. Dus serieus geld vrij maken om nieuwe onderwerpen aan te pakken die vanuit de behoeftes van Heerlenaren gewenst zijn. Niet alleen geld vrij maken ideeen op te halen maar ook om uitvoering te geven aan initiatieven.

Dan het integraal ouderenbeleid. Beter gezegd, datgene wat daar nog van over is. Het onlangs met veel bombarie gepresenteerde Heerlens Ouderenakkoord 2025-2030 is een zoveelste visiedocument. Maar visie zonder uitvoering is uitstel. Een gratis bibliotheekpas, of eenmaal per jaar naar het museum is aardig, maar het is geen antwoord op de volgende kernvragen:

zijn er voldoende passende woningen in de eigen wijk?

wordt eenzaamheid merkbaar bestreden?

en is er iemand die luistert én handelt?

De OPH vraagt het college dan ook om uitvoering te geven aan het opstellen van een uitvoeringsagenda met drie concrete onderdelen. Eén: een Ouderenmonitor op wijkniveau met indicatoren voor wonen, zorg en participatie, halfjaarlijks openbaar. Twee: ouderenconsulenten—minimaal één per wijkcluster—die actief behoeften ophalen en elk kwartaal zakelijk rapporteren. Drie: een doorstromingsmonitor in de woningmarkt: zet om te beginnen, de Marechausseekazerne in Welten, de Tarcisiusschool in Bekkerveld en het LOMA-huis in Hoensbroek om in concrete projecten met start- en opleverdata. Dat levert passende woningen voor ouderen én vrijgekomen gezinswoningen voor jonge gezinnen op. Voorzitter, Dit is geen wenslijst; dit is uitvoerbaar als je wilt.

Dan de financiën. De context kennen we: een geopolitiek onrustig landschap, een opgeschoven maar niet geschrapt , Ravijnjaar, torenhoge ambities voor Heerlen. Juist dan stuur je strak. Uit recente cijfers van BDO blijkt dat Heerlen een schuld heeft per inwoner van €5800 . Ter vergelijk… dat is in Nederland gemiddeld €2000 . Daar kunnen bruto/netto verschillen inzitten. Maar we mogen gerust concluderen dat dit 2 a 3 x zo hoog is!

Deze begroting presenteert voor 2026 een miniem plusje dat vooral ontstaat door onttrekkingen aan reserves. In 2028 doemt alweer een tekort op door het uitgestelde Ravijnjaar.

Voorzitter, Dat is geen structurele sluiting van een begroting; dat is tijd kopen. Tijd die je alleen nuttig gebruikt als je nú kiest voor financiële hygiëne.

Wat de OPH betreft: voer per direct een investeringspauze in voor projecten zonder sluitende businesscase. Uitzonderingen alleen voor veiligheid, onderhoud en wettelijke taken. Daarmee laten we de algemene reserve echt groeien en creëren we weer wat meer financiële ademruimte. Dus geen nieuwe ‘nice-to-haves’ zolang de financiële weerbaarheid niet op orde is. Dus wat ons betreft wordt er geen euro meer uitgegeven aan het doel om Heerlen over enkele jaren culturele hoofdstad te maken. Dat zou gezien wat op ons afkomt, financiële zelfmoord betekenen.

Over cultuur is de OPH helder. We zijn trots op Cultura Nova, ons carnaval, IBE en het PLT. Hun uitstraling is van grote waarde. Meer cultuur naar de wijken? Doen!

Tegelijkertijd zijn de verhoudingen scheef: bron CBS; het landelijk gemiddelde cultuurbijdrage per inwoner bedraagt €127. Ter vergelijking….in Tilburg (vergelijkbare stad met Heerlen) is dat €156, Amsterdam €247, en in Heerlen maar liefst €293. Op een na Koploper in Nederland ! Eén van weinige lijstjes waarin we van de 243 gemeentes die ons land telt, bovenaan staan.

Voorzitter, tijd voor reflectie. In stormweer breng je het zeil naar proportie. Wij stellen daarom voor om terug te gaan naar een bijdrage van plusminus €245 per inwoner— vijftig euro minder. Hiermee blijven we nog altijd in de top 10 van grootste cultuurinvesteerders in Nederland. Dat levert een structurele jaarlijkse besparing op van ongeveer €4,4 miljoen. Daarmee maken we het buurtwerk weer gezond, zetten we de ouderenmonitor en consulenten neer en houden we lucht voor veiligheid. We bezuinigen niet op impact; we temporiseren nieuwe stenen en stoppen met megaprojecten zonder sluitende exploitatie. Koesteren wat werkt, remmen wat niet is onderbouwd.

Veiligheid dan. Zichtbaarheid en voorspelbaarheid helpen bezorgde bewoners het meest. Uiterlijk 1 juli 2026 ligt er wat ons betreft een plan “Elke wijk een BOA”: een vast aanspreekpunt per wijk, gefaseerd ingevoerd. Niet anoniem rondzwerven verdeeld over verschillende wijken, maar herkenbaar, aanspreekbaar en vooral dichtbij. Een motie hiervoor treft u aan , gezamenlijk ingediend met de VVD.

In het winkelstraten centrum hanteren we één duidelijke regel: “Winkels open, fietsers lopen.” Duidelijk voor fietsers, voetgangers en handhavers.

In de aanloopstraten naar het centrum gaat de snelheid naar 30 km/u, met een concreet handhavingsplan samen met de politie.

En ja: de indicator “onveiligheidsgevoel” komt terug in het begrotingsboek. Als je zegt dat je veiligheid serieus neemt, meet je ook dit, voor inwoners belangrijke, gegeven.

Tot slot , de portemonnee van onze inwoners. In deze begroting staan voorstellen voor het verhogen van de afvalstoffenheffing, OZB en riool. Deze lopen van twee tot zeven procent. Ons principe is eenvoudig: verhoog in 2026 tot maximaal de inflatiecorrectie. Hiervoor vinden we voldoende dekking binnen het overschot gemeentefonds en de besparing op Cultuur.

Gebeurt dit niet, laat dan bij de Voorjaarsnota twee heldere rekenvoorbeelden zien met verschillende WOZ-waarden en maak zichtbaar wat een huishouden bovenop inflatie extra betaalt. Transparant en eerlijk naar onze Heerlenaren.

Voorzitter, Zo legt de OPH het neer: we herstellen het buurtwerk, we maken van het ouderenbeleid echte uitvoering, we bewaken de financiën met een investeringspauze, we houden cultuur sterk maar proportioneel, we maken veiligheid zichtbaar in elke wijk en we bewaken de lasten van inwoners met een helder plafond. Dat is temporiseren waar het moet, herprioriteren waar het kan en pauzeren als het risico te groot is. Zo blijven we weg van curatelestelling door de Provincie middels artikel 12. Eerst financiële hygiëne, daarna de vlag uit.

Collega's, dit is geen verhaal van tegenhouden. Dit is kiezen voor de kern die een stad draagt: de mensen die er wonen, de wijken waar ze leven en de veiligheid die ze verdienen. Zet de koers bij. Maak het uitvoerbaar, meetbaar en betaalbaar. Dán kunnen we met recht zeggen: de basis is op orde.

Dank u wel.